

*Дмитрієва Т. А.,
доцент кафедри перекладу
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»*

*Сльцова С. С.,
старший викладач кафедри іноземних мов
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»*

МІЖФРАЗОВІ ЗВ'ЯЗКИ В УСНОМУ ТЕКСТІ (ІСТОРІЯ ПИТАННЯ, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ)

Анотація. У статті подано аналіз наукової літератури з питання міжфразових зв'язків в усному тексті, розглянуто основні наукові передумови й теоретичні положення, що надають можливість попередньо оцінити інформативні й структурні характеристик тексту, різні аспекти його вивчення, описати ієрархію текстових одиниць. На основі аналізу наукових робіт дано характеристику міжфразових та інших текстових зв'язків.

Ключові слова: міжфразові зв'язки, усний текст, межі тексту, одиниці тексту, засоби зв'язку, рівні мовної системи.

Постановка проблеми. Проблема міжфразових зв'язків – одна з ключових у лінгвістиці тексту. Вона не раз досліджувалася на матеріалі різних типів і видів як письмових, так і усних текстів. Прийнято вважати, що міжфразові зв'язки діляться так: а) внутрішньофразові зв'язки; б) поєднані зв'язки, які водночас указують на внутрішньофразові й між фразові зв'язки; в) власне міжфразові зв'язки [1, с. 212].

Проблема меж тексту, його одиниць і зв'язків між ними вже багато разів порушувалася в роботах лінгвістів. Власне кажучи, зараз уже зрозуміло, що проблема визначення меж одиниць аналізу тексту і проблема зв'язків між ними – це два боки однієї медалі. На нашу думку, і вирішувати ці проблеми треба водночас і в безперервній взаємодії.

Залежно від цілей дослідження і природи текстів, що піддаються аналізу, лінгвісти підходять до нього з певним набором текстових одиниць, яким відповідає й сітка зв'язків, що накладається на них. Тому й сама назва «міжфразові зв'язки» до певної міри є умовною, оскільки одиницею дослідження, що виділяється, не завжди пропонується фраза. Проте назва «міжфразові зв'язки» зберігається в більшості робіт.

Багато робіт, що стосуються міжфразових зв'язків, було присвячено виявленню набору засобів зв'язку на різних рівнях мовної системи [2, с. 69-73]. Проблема набору засобів текстових зв'язків видається найбільш розробленою, і зараз уже можна запропонувати більш-менш розгорнуту картину цих засобів, не вдаючись до подробиць їх використання.

Зрозуміло, у кожному окремому дослідженні майже ніколи не видається можливим урахувати всі ці засоби вираження зв'язків. Але, можливо, це й не є необхідним, оскільки, імовірно, не всі з цих засобів слугують вираженню зв'язків, істотних для організації тексту як цілісної та завершеної єдності, і не усі вони однаково важливі для вираження зв'язків у різних типах текстів. Проте знання цього набору засобів зв'язків важливе для дослідника, тому що воно допомагає орієнтуватися в багатьох питаннях побудови тексту.

Питання міжфразових зв'язків в усному тексті видається найбільш важливим як для розробки проблеми внутрішньої структури й функціонування тексту як комунікативної одиниці, так і в питанні вивчення зв'язної стилістично диференційованої усної мови.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати наукову літературу з питання міжфразових зв'язків у тексті, розглянути основні наукові передумови й теоретичні положення, що надають можливість попередньо оцінити інформативні і структурні характеристики тексту, різні аспекти його вивчення, описати ієрархію текстових одиниць і на основі аналізу наукових робіт дати характеристику міжфразових та інших текстових зв'язків.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі стану науки про текст пропонується розрізняти такі типи засобів зв'язків [3, с. 205-207]:

1. Синтаксично-граматичні засоби зв'язку:

а) порядок слів у зв'язку з актуальним розчленуванням (послідовний у – розповідних надфразових одиницях і паралельний – у питальних);

б) сполучники, сполучні слова, говір займенникового характеру, що встановлює тимчасовий, локальний і причиново-наслідковий та інші відносини між реченнями;

в) несамостійні елементи висловлювань (парцеляти, еліптичні обороти);

г) форми граматичного часу;

д) анафори, слова вказівної сфери, артиклі, займенники, детермінативи.

2. Лексичні засоби:

а) тематична лексика;

б) кореференція – різне позначення одного й того самого об'єкта денотата.

Розрізняють безпосередній лексичний повтор, синонімічне позначення, а також займенникову репрезентацію.

3. Просодичні засоби:

а) тональні;

б) динамічні;

в) темпоральні;

г) акцентуація;

д) паузація.

Деякі дослідники [4, с. 8] виділяють також стилістичні засоби зв'язку, серед яких вони розрізняють синтаксичний паралелізм, еліipsis, наростання, питальні речення в розповідному тексті. Відзначаються також екстралінгвістичні показники зв'язку: тимчасова однорідність, просторова однорідність.

Частіше за все засоби зв'язку різних рівнів виступають у взаємодії один з одним, і хоча набір їх залишається загалом однаковим для різних функціональних стилів, проте варіює їх розподіл. Відповідно до використовуваних засобів розрізняються типи зв'язків.

О.І. Москальська, наприклад, уважає, що пропозиції, що входять в одну надфразову єдність, пов'язані між собою передусім єдністю теми й відносинами комунікативної прогресії. Усі зовнішні вияви зв'язності, чи то лексичні, граматичні або будь-які інші засоби зв'язку, вона зараховує до виразників структурного зв'язку в тексті. При цьому робиться також обмовка, що «структурна ці-

лісність надфразової єдності є зовнішнім вираженням смислової (тематичної) і комунікативної цілісності. Тому, описуючи явища тематичної, комунікативної і структурної цілісності тексту, ми стикаємося з одними й тими самими явищами, які обертаються до нас різними своїми гранями» [5, с. 2].

Інших типів зв'язку О.І. Москальська не виділяє, розрізняючи тільки лівобічні та правобічні текстові зв'язки. У інших випадках вони йменуються дослідницею анафоричними (що вказують на смислову і структурну несамостійність пропозицій у серединній і кінцевій позиціях) і катафоричними (що свідчать про структурну й смислову несамостійність речень, які займають серединну та початкову позиції). Потрібно відзначити, що анафора й катафора розрізняються в більшості сучасних досліджень, присвячених міжфразовим зв'язкам.

Л.М. Лосева, досліджуючи міжфразові зв'язки в монологічних текстах у російській мові, виділяє два види міжфразових зв'язків – суміжну й дистантну між контактуючими й неконтактуючими самостійно оформленими реченнями. Зв'язок між реченнями, що становлять текст, кваліфікується як зовнішній міжфразовий зв'язок. Конституенти речень об'єднуються, на думку Л.М. Лосевої, внутрішнім зв'язком. Як проміжний між типами зовнішнього та внутрішнього зв'язків пропонується зв'язок між частинами складного речення [6, с. 3].

Текст – явище надзвичайно багатоаспектне, природно, що кожен дослідник може підійти до нього тільки з якихось певних позицій, з певними рамками, обмеженими завданнями дослідження. Тому ми нерідко стикаємося зі спробами звести все різноманіття текстових зв'язків до двох-трьох, спостережуваних на матеріалі конкретного дослідження. Так С.І. Гіндін, наприклад, досліджуючи текст на семантичному рівні, зводить текстові зв'язки до відносин повтору, зчеплення й послідовності [7, с. 9]. Б.А. Маслов виявляє в тексті такі типи зв'язків: детермінація, координація та констеляція. Основним автор вважає детермінативний тип зв'язку [8].

Спроби максимально спростити структуру текстових зв'язків у багатьох випадках виправдані, оскільки, відображаючи конкретні особливості текстів, що вивчаються, вони, безумовно, вносять свій вклад у дослідження характеру міжфразових зв'язків. Проте часто такий підхід є недостатнім.

Так, Л.В. Нефедова справедливо зазначає, що, окрім досліджуваних у більшості робіт лексико-граматичних зв'язків, варто не забувати й про інший тип зв'язності. Це зв'язність логічна, смислова, яка не завжди може бути виражена формально. Автором пропонуються для розгляду такі типи зв'язків [9]:

Співположення. Співположені речення не мають, окрім пауз, ніяких інших ознак з'єднання.

Ланцюгові зв'язки. Пов'язані ланцюговим зв'язком елементи тексту – це ланцюг тісно пов'язаних за змістом (єдиним послідовним розвитком думки) і граматично (структурною співвіднесеністю) речень. Розвиток здійснюється шляхом повторення надалі однієї з ланок попереднього речення.

Паралельні зв'язки. Друге речення уподібнюється за своєю структурою першому й тим самим з'єднується з ним. Підкреслюється провідна роль смислового паралелізму.

Приєднання. При приєднанні, на думку Л.В. Щерби, другий елемент виявляється у свідомості того, хто говорить, тільки після першого.

Т.П. Іванова, котра дослідила композиційно-смислову структуру й синтаксичну структуру короткого газетного тексту в англійській мові, уперше в дослідженні такого великого обсягу, як дисертація, робить спробу ввести поняття цілісності й безперервності в категорії текстового аналізу.

Авторка вважає, що цілісність тексту зумовлена, з одного боку, єдиною загальною темою, а з іншого – вона підтримується використанням єднальних засобів між реченнями, виражених

експліцитно та імпліцитно. Безперервність тексту виявляється в послідовності введення рема– й тема-елементів.

Відмічені в тексті англійської газети міжфразові зв'язки Т.П. Іванова класифікує так, а саме:

а) за способом вираження – лексичні, морфологічні й синтаксичні;

б) за напрямом, у якому вони здійснюють міжфразовий зв'язок у тексті, – регресивні та прогресивні;

в) за розташуванням – зв'язані й дистантні;

г) за вживаністю – регулярні та іррегулярні.

Автор не ставив перед собою завдання досліджувати міжфразові зв'язки на просодичному рівні [10, с. 19].

Л.С. Сержан, вивчаючи смислове розчленування парцельованої надфразової єдності, прагне у своєму дослідженні врахувати всі можливі види зв'язків на всіх рівнях і виявляє деякі типи зв'язку, які раніше в лінгвістичній літературі не відзначалися. Наприклад, «асоціативний» зв'язок, який закладений в екстра-лінгвістичній ситуації. Зазвичай міжфразовий зв'язок такого типу зустрічається в надфразовій єдності, «деякі компоненти якої синтаксично не організовані й допускають неоднозначну синтаксичну кваліфікацію» [11, с. 47].

Авторові вдалося виявити й деякі інші нюанси міжфразових зв'язків, наприклад, розмежувати синтаксичний зв'язок, зв'язок за трансформацією та зв'язок за аналогією, а також змістити деякі акценти в описі (наприклад, підкреслити роль інтонаційних засобів зв'язку).

У дисертаційній роботі Л.С. Сержан була зроблена одна з перших спроб урахування ролі просодичних засобів в описі міжфразових зв'язків на матеріалі французької мови. Проблема міжфразових зв'язків на просодичному рівні й досі залишається мало розробленою. А тим часом видається, що такого роду дослідження могли б багато що прояснити в структурі міжфразових зв'язків у тексті, оскільки, згідно з Е. Компанісом, «... різні звучні елементи, які слідують один за одним у мовному ланцюзі, пов'язані між собою неоднаково» [12, с. 20].

Подібну ж думку висловлює Д. Кристал, говорячи про те, що процес переходу від ізольованих речень до зв'язного тексту не може бути зведений до механічного нанизання мелодійних контурів [13, с. 235]. Чи означає це, що речення в тексті отримують неповну завершеність або що його інтонаційна (у широкому значенні слова) структура придбаває якісь інші модифікації?

Б.С. Кандинський, вивчаючи інтонаційну структуру всього тексту на матеріалі читання монологічних уривків із німецької прози, стверджує, що гіпотеза про неповну інтонаційну завершеність речень у тексті на вказаному матеріалі не підтвердилася. Проте за попарного подання речень, прочитаних у тексті, й ізольовано аудиторі порівняно легко відрізняли їх один від одного. Речення, прочитані в тексті, ідентифікувалися аудиторіями як серединні, незалежно від їх істинного положення (було поставлено питання про положення, яке, на думку аудиторів, речення могло займати в тексті). Очевидно, що така характеристика, дана аудиторіями реченням, вилученим із тексту, мала вказувати на інтонаційну зв'язаність, тобто несамостійність речень у тексті. Адже серединний означає той, що знаходиться в якомусь оточенні, і на це серединне положення за умовами експерименту могла вказувати тільки інтонація (інші показники речень, що подаються для прослуховування пар, були загальними).

Піддавалися аналізу також інтонаційні зв'язки в тексті. Автор стверджує, що відсутність інтонаційного зв'язку між реченнями не обов'язково вказує на смисловий поділ, також як і смисловий поділ сам по собі не означає відсутності інтонаційного зв'язку [14, с. 39–42].

На підставі висновку про незалежність наявності інтонаційного зв'язку від смислового поділу Б.С. Кандинський указує на існування трьох видів стиків між реченнями:

а) сполучні, які оцінювалися аудиторами невпевнено, оскільки, за твердженням автора дослідження, під час визначення цього типу зв'язку аудиторів часто виходили із семантичних, а не інтонаційних зв'язків у тексті;

б) нейтральні (це відсутність як меж, так і зв'язків), вони оцінювалися аудиторами майже так же невпевнено, як і сполучні;

в) розділові стики були найадекватніше оцінені аудиторами.

Загалом результати, отримані Б.С. Кандинським у його дослідженні, становлять великий інтерес для лінгвістів, дають матеріал для наукових роздумів і спонукають до подальших експериментів у цій галузі, а також, можливо, і до повторної перевірки деяких даних і висновків на матеріалі інших типів текстів та інших мов. Але найбільш цінним у роботі Б.С. Кандинського є, на нашу думку, його підхід до тексту як цілісного явища, виділення в тексті його структурних елементів: початку, кінцівки, смислових розділів, фонетичних абзаців. У деяких пізніших дослідженнях застосовується подібний підхід, де характеристика тексту як цілісного явища також береться до уваги. В основу текстових зв'язків кладеться принцип не лише взаємної залежності текстових одиниць, а також їхні системні характеристики [15; 16].

Ж.Б. Пинаєва, вивчаючи інтонаційні міжфразові зв'язки, вважає, що вони «найяскравіше виявляються на початковій ділянці подальшою з двох суміжних фраз, інтонаційно зчіплюючи, зіставляючи і протиставляючи подальшу фразу з попередньою, тобто утворюючи з попередньою фразою міжфразовий ретроспективний інтонаційний зв'язок» [17, с. 11–23].

У цьому стосунку дослідження Ж.Б. Пинаєвої є типовим. Зазвичай об'єктом дослідження стають дві пов'язані контактним зв'язком фрази однієї й тієї самої надфразової єдності, що поряд стоять, або дві репліки діалогічної єдності.

Ж.Б. Пинаєва розрізняє в тексті три види ретроспективних зв'язків:

1. Ланцюговий контактний зв'язок.

2. Паралельний зв'язок, за якого розрізняються випадки: а) повного паралелізму і б) часткового паралелізму.

3. Лінійний зв'язок.

Найбільш характерною особливістю ланцюгового контактного зв'язку є, на думку Ж.Б. Пинаєвої, незвичайне вимовлення першого ударного складу у фразі. У першому ударному складі у фразі при цьому типі зв'язку зазвичай відбувається зміна основного тону голосу (спад або підвищення).

При ланцюговому контактному зв'язку рема першого речення стає темою другого речення, і ця тема зазвичай (але не завжди) починає собою нове висловлювання.

При паралельному типі зв'язку спостерігається повторення на початку суміжних фраз однакового або частково зміненого мелодійного малюнка. Залежно від міри схожості інтонаційних малюнків розрізняються повний і частковий паралелізм. Частковий інтонаційний паралелізм характерний для такої побудови мікро-тексту, при якому суміжні фрази мають одну й ту саму тему, але різні граматичні структури.

При лінійному типі зв'язку висловлювання відкривається новим елементом, елементом, конструктивно пов'язаним із попереднім висловлюванням.

У дисертації Ж.В. Пинаєвої проведено копіткий аналіз здійснення інтонаційного зв'язку між двома змінними фразами. Отримані дані становлять безперечну цінність для досліджування вираження лінійних зв'язків усередині надфразової єдності. У застосуванні до тексту він може слугувати виявленню текстової когезії в лінійному плані. Проте подібний аналіз не можна визнати достатнім для характеристики міжфразових зв'язків у цілісному усному тексті, що розглядається в *систематичному* плані. Структура текстових зв'язків жодним чином не буде врахована.

По-перше, тому, що, як ми вже згадували, у тексті як цілісній

системі відіграють роль не лише зв'язки між його елементами, а й взаємодія між елементами та цілим.

По-друге, елементи тексту не рівнозначні один одному. Є елементи, які слугують організації тексту як системного цілого, є інші, які тільки виражають текстову когезію. Отже, співвіднесені вони будуть між собою й усім текстом по-різному. Буде, очевидно, відбуватися поперемінне посилення та послаблення зв'язків на різних ділянках тексту.

Одним із можливих підходів до аналізу внутрішньої текстових зв'язків і є розгляд тексту як хвилевої структури. У тексті може відбуватися концентрація зв'язків і їх послаблення на стиках різних одиниць тексту, залежно від активності й пасивності цих одиниць, їх семантичної взаємодії тощо. В.А. Бухбіндер і Е.Д. Розанов пишуть у зв'язку з цим таке: «Якщо хвилева структура тексту дійсно існує, то мінімальні значення амплітуди коливання щільності міжфразових зв'язків і є пограничними сигналами фразової єдності» [18, с. 76–100].

Проте ця точка зору В.А. Бухбіндера й Е.Д. Розанова ставить під сумнів і оспорується. І.А. Майорова, наприклад, вважає, що щільність зв'язків на межах надфразової єдності (комунікатів у термінології І.А. Майорової) має бути, навпаки, підвищеною, оскільки це має сигналізувати «про більш семантичне навантаження комунікатів» [19, с. 100].

Отже, виходить, що факт посилення або, навпаки, послаблення зв'язків на межах комунікатів у будь-якому випадку вимагає перевірки експериментом на матеріалі різних мов.

Т.М. Ніколаєва пише у зв'язку з цим таке: «... у всякому тексті є різні по мірі сприйняття смислові точки: в одних – сенс виражений однозначно (виявляється максимальна кількість збігів), в інших – такої визначеності немає (частковий збіг), у третіх – допускається індивідуальне трактування» [20, с. 34]. Іншими словами, Т.М. Ніколаєва відзначає існування в тексті «зон дії суворого правила», коли, як ми вважаємо, можна прогнозувати наявність якихось константних (загальнообов'язкових для будь-якого прочитання або вимовлення цього тексту) характеристик, і «зон вільного вибору», коли можливий вияв індивідуальності суб'єкта (його особистого трактування, коли він читає або говорить).

Т.М. Ніколаєва також зазначає, що таких «зон вільного вибору» має бути в тексті не надто багато, інакше відсутня належна міра смислової тотожності. І дійсно, якби кожен індивід, котрий читає або слухає, сприймав би й вимовляв текст абсолютно по-своєму, тоді розуміння було б відсутнє взагалі. Тому нам видається, що під час виявлення системності текстових зв'язків у тексті як системному цілому необхідно спиратися передусім на зв'язки, які відіграють визначальну роль у здійсненні структурної цілісності тексту, а урахування власне міжфразових зв'язків потрібно проводити там, де пограничні ділянки тематичних блоків і комунікатів збігаються з межами фраз. Із цього випливає, що дослідження має розпочинатися з виділення текстових одиниць, що організують текст як систему цілісності. А зв'язки на межах (стиках) цих одиниць матимуть вирішальне значення в організації тексту не як когезійної єдності, а як системного об'єкта.

По-третє, як справедливо зазначає І.Р. Гальперін, «істотне значення для розуміння лінгвістичної природи тексту як явища об'єктивувалося від мови й мовлення і має порядок дотримання релятивних і предикативних надфразових одиниць» [21, с. 72], тобто, іншими словами, різні елементи тексту можуть бути неоднаково розташовані одні щодо інших. Вони можуть знаходитися не в прямому контакті, а бути пов'язаними за посередництва інших елементів. У такому разі не можна забувати про наявність у тексті як контактних, так і дистантних зв'язків. Якщо змінити, наприклад, порядок дотримання різних одиниць тексту, то може бути порушена й сама єдність тексту, і логічні та семантичні зв'язки між його елементами.

По-четверте, функціонуючи в певному середовищі, текст як система сам є елементом системи більш високого порядку, значить, частково передає (виражає) її властивості й характеризується наявністю зв'язків із нею. Ці зв'язки вказують на належність тексту до певного типу, тобто несуть «типологічну» інформацію про текст.

За визнанням багатьох лінгвістів, переважне значення в тексті має семантична інформація [22, с. 72–81]. Проте інформація «типологічна» в багатьох випадках не може залишатися без уваги. Це відбувається передусім тому, що дослідника не може не цікавити, як орієнтація в типі тексту допомагає реципієнтові в сприйнятті сенсу повідомлення. Далі у вивченні тексту як системному цілому велике значення має те, як організація цієї інформації співвідноситься із загальними принципами продукування тексту. І, нарешті, стилістична однорідність або перебіг стилів можуть слугувати однієї із характеристик зв'язності тексту, наприклад, виражати його часткову незв'язність.

Висновки. У попередні десятиліття переважав формальний підхід до питань зв'язності, основна увага приділялася вивченню синтаксичних засобів зв'язку й загалом синтаксичній організації внутрішньої структури тексту. У просодичному ж аспекті внутрішньотекстові зв'язки майже не вивчалися.

Аналіз вивченої літератури засвідчує, що дослідження міжфразових зв'язків проводилися найчастіше на матеріалі двох або рідше кількох суміжних фраз, що входять в одну надфразову єдність. Отже, ці роботи характеризуються переважно лінійним підходом до тексту без урахування його структурно-системної організації, тобто випускають з уваги основні характеристики тексту, що ніяк не виводяться з характеристик зв'язків двох фраз, які поряд стоять, – цілісності й завершеності.

Перспективи подальших досліджень полягають у проведенні експериментально-фонетичного дослідження, у якому були б враховані всі перелічені вище моменти з метою встановлення просодичних характеристик тексту.

Література:

1. Ольшанский И.Г. Текст как единство элементов и отношений / И.Г. Ольшанский // Лингвистика текста : материалы науч. конф. МГПИИЯ им. М. Тореза. – М., 1974. – Ч. I. – 1974. – С. 212.
2. Захарова Ю.М. Прикладна фонетика : [навчальний посібник] / Ю.М. Захарова. – К. : Наук.-вид. центр НА СБ України, 2014. – 212 с.
3. Гак В.Г. Языковые преобразования / В.Г. Гак. – М. : Наука, 1998. – С. 75–77.
4. Турмачева Н.А. О типах формальных и логических связей в сверхфразовом единстве : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Н.А. Турмачева. – М. : МГПИИЯ им. М. Тореза, 1973. – С. 8.
5. Москальская О.И. Грамматика текста / О.И. Москальская. – М. : Высшая школа, 1981. – С. 2.
6. Лосева Л.М. Межфразовая связь в текстах монологической речи / Л.М. Лосева // Лосева Л.М. Основные структурные модели, типы и принципы семантической организации : дисс. ... докт. филол. наук / Л.М. Лосева. – Одесса, 1969. – С. 3.
7. Гиндин С.И. Внутренняя организация текста : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / С.И. Гиндин. – М. : МГПИИЯ им. М. Тореза, 1972. – С. 9.
8. Маслов Б.А. Проблема лингвистического анализа связного текста / Б.А. Маслов. – Таллин, 1975. – 103 с.
9. Нефедова Л.В. Сверхфразовые единства и их лингвистические особенности в стиле научно-технической литературы : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Л.В. Нефедова. – Калинин, 1979. – 20 с.
10. Иванова Т.П. Композиционно-смысловая и синтаксическая структура краткого газетного текста : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Т.П. Иванова. – М. : МГПИИЯ им. М. Тореза, 1975. – С. 19.
11. Сержан Л.С. Смысловое членение парцелированных сверхфра-

- зовых единств : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Л.С. Сержан. – М., 1973. – С. 47.
12. Companys E. Les jonctions. Le Français dans le monde / E. Companys. – Paris, 1968. – U. 57. – P. 20.
 13. Crystal D. Prosodic Systems and Intonation in English / D. Crystal. – Cambridge, 1969. – P. 235.
 14. Кандинский Б.С. Целый текст как интонационная структура / Б.С. Кандинский // Ученые записки МГПИИЯ им. М. Тореза. – М., 1968. – Т. 42. – 1968. – С. 39–42.
 15. Перебийніс В.І. Частота мовних одиниць як відображення їхніх системних характеристик / В.І. Перебийніс, Т.В. Бобкова // Проблеми загального, германського та слов'янського мовознавства. – Чернівці : Книги-XXI, 2008. – С. 446–453.
 16. Дарчук Н.П. Лінгвістичне забезпечення автоматичних систем аналізу українськомовного тексту (на прикладі системи автоматичного граматичного аналізу тексту АГАТ) : автореф. дис. ... докт. филол. наук : спец. 10.02.01, 10.02.21 / Н.П. Дарчук ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : [б. в.], 2015. – 34 с.
 17. Пинаева Ж.Б. О некоторых интонационных особенностях чтения английских художественных и научных текстов : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / Ж.Б. Пинаева. – М., 1975. – С. 11–23.
 18. Бухбиндер В.А. О целостности и структуре текста / В.А. Бухбиндер, Е.Д. Розанов // Вопросы языкознания. – 1975. – № 6. – С. 76.
 19. Майорова И.А. Текстобразующие функции интонации : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / И.А. Майорова. – М., 1980. – С. 100.
 20. Николаева Т.М. Лингвистика начала 21 века: попытка прогнозирования / Т.М. Николаева // Лингвистика на исходе 20 века: итоги и перспективы. – М. : Изд-во МГУ, 1995. – Т. 2. – 1995. – С. 34.
 21. Гальперин И.Р. Опыт описания категорий текста / И.Р. Гальперин // Анализ стилей зарубежной художественной и научной литературы. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1982. – С. 72.
 22. Кубрякова Е.С. О тексте и критериях его определения / Е.С. Кубрякова // Структура и семантика. – М. : Наука, 2001. – Т. 1. – 2001. – С. 72–81.

Дмитриева Т. А., Ельцова С. С. Межфразовые связи в устном тексте (история вопроса, проблемы и перспективы)

Анотация. В статье выполнен анализ научной литературы по вопросу межфразовых связей в устном тексте, рассмотрены основные научные предпосылки и теоретические положения, дающие возможность дать предварительную оценку информативных и структурных характеристик текста и различных аспектов его изучения, описать иерархию текстовых единиц. На основе проведенного анализа научных работ дана характеристика межфразовых и других текстовых связей.

Ключевые слова: межфразовые связи, устный текст, границы текста, единицы текста, средства связи, уровни языковой системы.

Dmitriyeva T., Yeltsova S. Inter-phrase relations in the oral text (history of the question, problems and prospects)

Summary. The article represents the analysis of scientific literature on the problem of inter-phrase relationship in oral text, analyzed were the main scientific prerequisites and theoretical issues, making it possible to perform a preliminary evaluation of informative and structural characteristics of a text, as well as different aspects of its investigation and describe the hierarchy of text units. On the basis of the performed analysis the characteristics of inter-phrase and other relations was given.

Key words: inter-phrase relationship, oral text, text boundaries, text units, means of relationship, levels of the language system.